

LA CAMPANA DE GRACIA

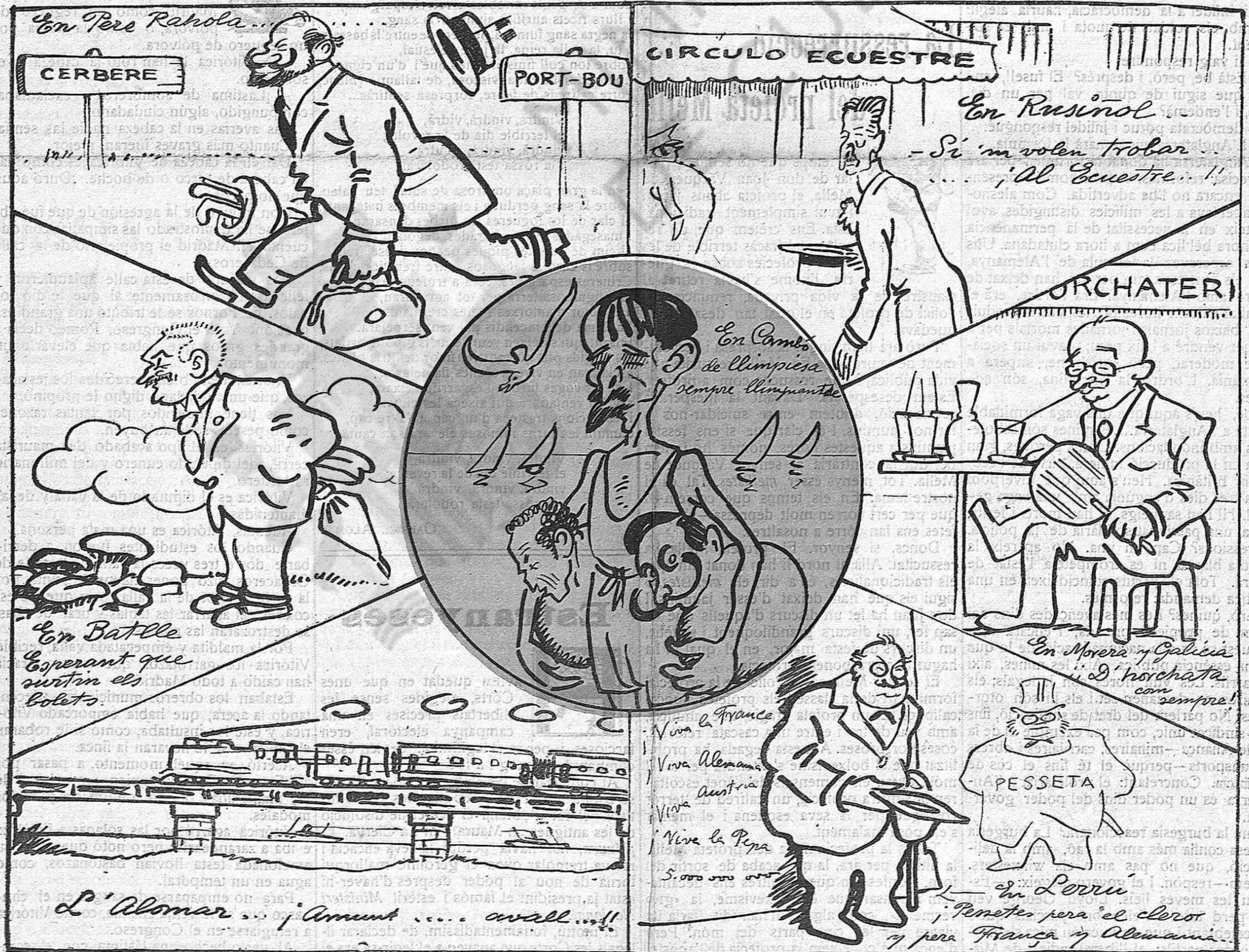
DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPC. Ó
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANJER, 2'50

LA FEINA DELS NOSTRES DIPUTATS

El sou dels capellans

La qüestió del sou dels capellans ha portat una mica d'enrenou al Congrés espanyol i ha entrabancat la famosa fórmula econòmica. Cal apujar el sou als capellans rurals? En Lerroux i En Prieto creuen que sí, D'altres republicans i socialistes creuen que no. Qui té raó? Nosaltres creiem que en tenen els uns i els altres.

Es just que els capellans modestos, que tenen assignats sous miserables, siguin millor pagats. Sempre hem trobat que és anticristiana l'escala de sous de la clerecia. Si el Crist regís directament la seva Església, no donaria un sou esplèndid als prelats, un sou considerable als canonges i un sou irrisori als modestos capellans. Encara que estiguin dedicats a un ofici espiritual, els capellans també mengen. I la baixa clerecia forma un proletariat que té dret a la millora de la seva situació econòmica.

Però, qui ha de pagar aqueixos sous? El just és que els paguin els creients, i no pas l'Estat, és a dir, la totalitat dels ciutadans. Els catòlics espanyols són prou rics per a pagar, i per a pagar bé, els seus sacerdots. Paguin-los, doncs. I si no, que l'Església apugi la tarifa dels seus serveis religiosos, sobre tot quan aqueixos serveis els presta als rics.

La fórmula anglesa

Al dia abans de la vaga general, un home d'esperit burgès, però inquiet, que havia estat un dels capitans de l'esquerra catalana, em deia, sense veure la meua sorpresa:

—Jo no tinc fe, quan arribi l'hora decisiva, més que en els soldats de quota.

El dissabte d'aquella vaga encara el somatent no existia amb eficàcia de carrer. El dilluns sí, i el dilluns aqueix demòcrata poruc i infidel a la democràcia, hauria afegit: —Amb els soldats de quota i amb el somatent.

Jo li vaig respondre:

—Està bé, però, i després? El fusell, encara que sigui de quota, val per un dia, però, i l'endemà?

El demòcrata poruc i infidel respongué:

—L'Anglaterra ens donarà la fórmula.

L'Anglaterra ha donat la fórmula, per ara imprecisa: reformes. Aquell home representatiu encara no l'ha advertida. Com aleshores apel·lava a les milícies distingides, avui insisteix en la necessitat de la permanència de l'hora bèl·lica com a hora ciutadana. Uns altres esperaven la fórmula de l'Alemanya, però els burgesos, ara per ara, han deixat de creure amb l'Alemanya. Era l'ordre, era el treballar catorze hores diàries, era el produir amb baixos jornals i jornades mortals per a poguer vendre a baix preu; i avui un socialisme moderat, però socialisme, impera a Alemanya. L'ordre, la disciplina, són angleses.

I bé, heu's aquí que una vaga formidable esclata a l'Anglaterra. Les mines són sabotjades amb inondacions. Grans pèrdues, gran baixa en la producció minera, nirvi de l'economia britànica. Heu's aquí que Liverpool passa tres dies d'engúnia amb una vaga general. Hi han saqueigs, hi han morts i ferits, hi ha una passivitat solidària de la policia. Repressions? Cap, ni una. No apareix la guàrdia blanca ni es trompeteja l'estat de guerra. Tots els partits coincideixen en una idèntica demanda: reformes.

Però, quines? Les més avançades dins del règim de propietat privada, i encara dins d'aquest se va a la nacionalització de lo que té una essència pública. Així les mines, així els carrils. Les vuit hores són ja legals; els minaires en demanen set i els hi són otorgades. No parlem del dret de sindicació, fins amb sindicat únic, com per exemple el de la Triple Aliança—minaires, carrilaires i obrers de transports—perquè el té fins el còs de vigilància. Concretant: el proletariat a l'Anglaterra és un poder dins del poder governatiu.

Que la burgesia reaccionarà? La burgesia anglesa confia més amb la raó, amb la deliberació, que no pas amb els winxesters. Pactem—respon. I el govern afegeix: —Esperem les meves lleis. Lloyd George veu que perd totes les eleccions parcials que's van celebrant i que de mica en mica s'enforteixen dos partits: el lliberal radical de Mister Asquith i el laborista. I així, Lloyd George, que abans de la guerra era el reformador temerari, resta convertit, passada la

guerra, en un conservador tolerant. Crearà el parlament del treball, equipararà l'obrè manual, davant la llei, al capitalista, anirà a la nacionalització de les mines i els carrils, accentuarà la legislació social. I encara escoltarà un imperatiu: Més, més!...

Bon amic que darrera dels soldats de quota esperaves l'arribada de la fórmula anglesa! Heu's-he-la: llibertat social, com existia la llibertat política, i des del govern reformes, i des de la burgesia aquella oblidada bona voluntat predicada pel vostre Jesus.

PARADOX

La resurrecció del profeta Mella

EIA temps que no sentíem parlar de don Joan Vázquez de Mella, el profeta abans jaumí i avui simplement tradicionalista. Ens creiem que, de resultes del fracàs terrible de les seves profecies sobre la guerra, l'home s'havia retirat al claustre de la vida privada, renunciant a l'ofici de profeta en el qual tan desacreditat quedava.

Però ara hem tingut la sorpresa i l'esverament de veure que En Mella resuscita a la vida pública, i que resuscita com a profeta. Estem desesperats. Davant la inesperada resurrecció, dubtem entre suicidar-nos o fer-nos jaumins. I és clar que si ens fessim jaumins a aquestes hores, només ho faríem per dur la contrària al senyor Vázquez de Mella. Tot, menys ésser *mellistes*. Tal és el nostre lema. En els temps que correm—i que per cert correm molt depressa—els profetes ens fan córrer a nosaltres.

Doncs, sí senyor. El profeta Mella ha ressuscitat. Allà al nord li han donat un àpet els tradicionalistes, és a dir, els *mellistes*, o sigui els que han deixat d'ésser jaumins. I don Joan ha fet un discurs d'aquells que ell sap fer, un discurs grandiloqüent i sintètic, un discurs de festa major, en el qual hi ha hagut la corresponent profecia.

El senyor Mella, dins l'ofici de la profecia, forma part de la classe dels profetes apocalíptics. És un profeta tràgic, que anuncia, amb veu de tro i entre una cascata retòrica, coses horribles. Aquesta vegada ha profetitzat que el bolxevisme s'extindrà per tot el món. Quan els comuns de l'àpet escoltaren la sinistra profecia, un calfred de terror correu per la seva esquena i el menjar s'els posà malament.

Tal és la profecia nova del profeta Mella, la última per ara, la que acaba de sortir del forn. Confessem que nosaltres ens decantàvem a pensar que el bolxevisme, la «grip vermella», com alguns n'han dit, faria un viatge per les cinc parts del món. Però d'ençà que coneixem la profecia de l'apòstol tradicionalista, comencem a pensar tot el contrari, i creiem que Lenin i Trotski faran aviat la mateixa fi de Bela Kun, el destronat

dictador de l'Hongria. Perquè la veritat és que n'hi ha prou amb que el senyor Mella faci una profecia, perquè succeeixi tot al revès. Per a deturar el contagi del bolxevisme, la profecia del nostre home és molt més eficaç que les escopetes del somatent.

FULMEN

EL CANT DE LES TURBES

Ca ira

Vindrà, vindrà, vindrà
el terrible dia de la revolta;
vindrà, vindrà, vindrà
i la rossa testa rodolarà!

Mirau-la, la princesa, que esplèndida n'està
la rossa cabellera en l'aire volejant.

Vindrà, vindrà, vindrà,
el terrible dia de la revenja;
vindrà, vindrà, vindrà
i la rossa testa rodolarà!

No quedin tes finestres obertes a l'espai,
que'ls vents perduts podrien marcir-te la beldat
i els crits profans del poble no't deuen aixordar.
Les queixes dels famèlics per tu no sonaran,
ni dels soldats qui moren el terrific plany.
Però arribarà l'hora, be l'hora arribarà
i tes finestres closes a astelles saltaran.
Com una immensa onada la veu s'eleva,
la veu d'aquelles turbes qui ignoren la pietat,
i sobre'ls teus tapisos i els rics encortinats
per la finestra oberta, oh pavorós esglai!
els caps de tes cambres per terra botaran,
i els ulls badats, vidrosos, ont l'ombra passarà
d'una agonia horrible i d'un suprem espant,
sobre tos ulls de nimfa per sempre's fixaran...
Desfetes cabelleres i bucles ideals,
com a serpents innobles arreu s'espargiran,
i llurs ricets aurífics ajuntarà la sang,
la negra sang fumosa, perdent-se entre'ls bassals.
I tu, la bella reina, la jove celestial,
sobre ton coll finíssim més que'l d'un cigne,
una fredor humida, viscosa, de tallant, blanc,
entre calfreds de febre, corpresa sentiràs...

Vindrà, vindrà, vindrà,
el terrible dia de la revolta;
vindrà, vindrà, vindrà
i la rossa testa rodolarà!

I en la gran plaça ombrosa de sota'l teu palau,
sobre la sang perduda i els membres bategants,
al clar de les fogueres les turbes dansaran.
I masegades testes, morades, degotant,
al cim de llargues piques per tot passejaran,
sobre'ls carrers fangosos, entre frenètics clams.
Crineres espargides, com a trofeus reals,
la sanguinosa terra per tot agranaran,
a la rojor d'antorxes i teies crepitants.
La flama dels incendis pel vent serpejarà.
I els pits qui deixen veure sota'ls gipons badats,
els túrgids pits qui mostren finor de lliris blancs,
esclataran en vives roselles flamejants.
I de les roges turbes l'esgarrifós eixam,
revolta venjadora qui aixeca les ciutats
i les nacions trastoca d'un cap a l'altre cap,
damunt les carns fumoses elevarà son cant...

Vindrà, vindrà, vindrà,
el terrible dia de la revenja;
vindrà, vindrà, vindrà
i la rossa testa rodolarà!

GABRIEL ALOMAR

Estranyeses

AVIEM quedat en que unes Corts, elegides sense les llibertats precises en una campanya electoral, eren faccioses i per sa il·legimitat devien ésser combatudes a sang i a foc.

Al convocar-se les eleccions, no va alegarse com a motiu per a rebutjar les Corts futures el fet d'obtenir el decret de dissolució de les antigues en Maura i en La Cierva. El *Maura*, no! havia perdut la seva eficàcia i res va tremolar quan el gerolífic mallorquí tornà de nou al poder després d'haver-hi estat ja presidint el famós i estèril *Ministeri Nacional*.

El motiu, fonamentadíssim, de declarar il·legals les Corts que anaven a el·legir-se era el fet de convocar-les en unes circumstàncies que permetien al ministre de la Governació abusar impunement de les martingales oficials per a

conseguir una majoria que'l còs electoral no li donaria voluntariament.

Varen fer-se les eleccions. Efectivament els conservadors i fins el no conservadors varen aprofitar tota mena de procediments indignes per a la consensió d'actes i de cap Corts com les que s'han constituït podria haver-se dit amb més justícia qu'eran deshonrades abans que nascudes.

La conjunció d'esquerres va mantenir firmament el seu acord d'impossibilitar la vida parlamentària i, amb la col·laboració inconscient d'en La Cierva i en Goicoechea, va lograr la caiguda d'en Maura.

Però, fora en Maura quedaven aquelles Corts faccioses que no devien ésser tolerades. No hi havia ni un motiu que hagués pogut fer perdonar el seu pecat original. Havien sigut anormalment elegides i lo racional, lo just era que fossin dissoltes.

No ho han sigut. Ha format ministeri en Sánchez Toca, conservador igual que en Maura i aquelles esquerres que tot s'ho havien de menjar, s'han tornat manses anyells que col·laboren en l'obra del govern i consenten plàcidament la vida d'unes Corts que havien sigut declarades fora de la Llei.

Nosaltres, pobres provincians, regoneixem humilment que no entenem un borrall de aquestes extranyeses de l'alta política espanyola.

I com que no les entenem, en lloc d'admirar-les ens omplen de fàstic.

JEPH DE JESPU

Bastonazos cívicos

El otro día, la noticia corrió por Madrid como un reguero de pólvora, o como la llama por un reguero de pólvora.

—A Vitórica le han roto la cabeza y el sombrero.

—¡Lástima de sombrero! —exclamaba, compungido, algún ciudadano.

Las averías en la cabeza nadie las sentía. Cuanto más graves fueran, mejor.

Dar en la cabeza de Vitórica es como dar en cabeza de turco o de boche. ¡Duro aquí, que no peco!

Con motivo de la agresión de que fué objeto, se ha demostrado las simpatías con que cuenta en Madrid el propietario de la calle de Cedaceros.

Los vecinos de esta calle aplaudieron y felicitaron calurosamente al que le dió los palos. En Fornos se le tributó una grandiosa ovación. Y en el Congreso, Romeo decía a grandes gritos que había que elevarle un monumento.

Vitórica tiene bien merecidos los estacazos, que un ciudadano digno le propinó.

Los tiene merecidos por tantas razones como pesetas se le atribuyen.

Vitórica es el tipo acabado del maurista cerril, del diputado cunero y del millonario rastacuero.

Vitórica es el diputado de la valla y de las mantenidas.

Además, Vitórica es una mala persona.

Cuando los estudiantes fueron a derribarle dos o tres veces la valla de la calle de Cedaceros, hizo poner clavos de punta por la parte interior de la valla, para que los escolares, al agarrar las tablas y tirar de ellas, se destrozaran las manos.

Por la maldita y empecatada valla, recibió Vitórica los garrotazos, que tan en gracia han caído a todo Madrid.

Estaban los obreros municipales adecentando la acera, que había emporcado Vitórica, y éste los insultaba, como si le robaran el caudal o se le llevaran la finca.

Acertó, en aquel momento, a pasar por allí Ezequiel Endérez, quien reprochó al de las mantenidas por su contumacia y malos modales.

Vitórica agarró por las solapas a Endérez, e iba a zarandearlo; pero notó que sobre su amelonada testa llovían bastonazos, como agua en un temporal.

Para no empaparse de sangre en el chubasco que se le venía encima, corrió Vitórica a refugiarse en el Congreso.

Al verlo hecho una lástima, con el sombrero abollado y la cabeza desportillada, diputados y ujieres rodearonlo solícitos y acósaronlo a preguntas:

—¿Qué pasa? ¿Qué ha ocurrido?
 —Que acabo de castigar ahí la insolencia de unos carreteros.
 —Pues lo que es la vara, no cabe duda, son ellos los que la han esgrimido—decían todos con la mayor convicción.
 En efecto. Pronto se supo la verdad, y las risas fueron largas y anchas y salidas de lo profundo.
 —¡Qué bastonazos más inspirados!—decía la gente.
 —El Ayuntamiento le debe dar a Endériz un voto de gracias.
 —Y la ciudad un banquete, como defensor de la soberanía popular.

ANGEL SAMBLANCAT

Madrid.

La festa Major de Gràcia

LA ex vila de Gràcia, que té per als que ens aixopluguem a l'ombra de aquesta CAMPANA gloriosa tants i tants diversos títols de noblesa i mereixement, celebra a l'hora que el nostre setmanari surt al carrer, la seva típica, lluidíssima, Festa Major.

Vol dir això, que com l'any passat, i l'altre i l'altre, d'ençà que Gràcia és Gràcia, se presenta la valenta i simpàtica barriada als ulls de propis i estranys resplendent de joia i d'entusiasme. Envoltada amb l'alegria saniosa i comunicativa que ha fet dels seus carrers, dels nombrosos centres recreatius i culturals que tan amunt han col·locat el seu nom, un exemple a seguir per a les demés poblacions de la nostra estimada Catalunya.

A la redacció de LA CAMPANA, significa el parlar de Gràcia parlar de quelcom propi. D'un afecte incomparable, sinó és amb el vincle que representa la sang. D'aquí principalment, el que posen aturador a la ploma, a l'hora d'escriure els el·logis.

Vagi a la xamosa, a la històrica Gràcia, la salutació de LA CAMPANA.
 I que per molts anys!

SONATA LXXXVII

LS senyors subscriptors de *La Vanguardia del Brusi* del del *Correo, Veú, Gráfico* i per no nomenar més de quasi o sense quasi tots els diaris de Barcelona, posaren alegre cara al saber que Bela Kun el jueu bolxevic dictador d'Hongria, retut per una contra-revolució abandonà el poder i toca el pirandó. A la nova de que després d'uns dies de governar un govern que no ho era acaba de omplir-los de satisfacció. Així s'ha acabat la taca d'oli de la revolució de Lenin ja no s'extindrà. El comunisme rus s'acabarà quan se l'hi acabi l'oli com s'apaga una llàntia a la qual no n'afegeixen.

Miau!
 De sobte se troben amb que a Anglaterra, l'Anglaterra lliberal, però de gent d'ordre, amb privilegis per a tots i devers per a tothom, que a l'admirable Anglaterra... si baden dos dies més neixen Lenins com bolets i que uns treballadors del Clyde tracten a En Jordi com els altres a Nicolau i a Lloyd George com els de Rússia a Kerensky. A l'endemà resulta que el cèlebre almirall ha estat derrotat per l'exèrcit roig i clama pregant auxiliis.

No és mort amic no, el comunisme. Potser mataran a Lenin, Troitzky i els seus, més que potser, és quasi segur. Però això què vol dir? Com més ne matin pitjor. Si no haguessin empaïtat als cristians n'hi haurien avui com n'hi han? Mataren els drets de l'home els caps que caigueren dels capitosts de la gran revolució? No resten monàrquics després de caure caps de rei? No són més els anarquistes després de Chicago, Petrograd o Barcelona?

Vindrà la reacció, no en dubto, però el froment hi és. I amb el froment se fa el pa i aquest d'ara és el pa de la llibertat.

Deixem aquesta qüestió que encara donarà

—Mercés D. Lecandro, la seva defensa a favor del clero el fa acreedor!! de que durant un mes tot lo que's recaudi a les caixes de les ànimes sigui per vostre.

lloc a moltes converses nostres si déu ens dona vida i salut, i sentim-nos lerrouxistes una vegada a la vida.

La veritat, me sembla mentida que gent entenentada com els socialistes i els republicans nacionalistes no hagin vist que lo de l'augment del clero rural era cosa de justícia i que tot lo que es fes en contra no podia tenir la simpatia de ningú.

He llegit no se on, que en efecte guanyaven la meitat d'una misèria, però per què acabada la missa no prenen l'aixada i se posaven a treballar com altres treballadors?

Molt ben pensat, senyor imbècil. Un clerge per humil que sigui és una autoritat i respectant-lo qui donaria feina al senyor rector? Quan algun feligrès demanés auxili i tinguessin d'anar a cercar-lo a la feixa d'aquell o a la vinya de l'altre, creieu que a l'endemà en la CAMPANA deixaria de sortir una «carta de fora» fument-se del sarrió de carbó que s'oblida dels seus deures per anar a cercar profit? Sabeu tan bé com seria així.

I amb tot jo els he vist cavar an aquests clergues forans, i criar gallines i conills, i colomins, per a guanyar-se una pesseta i viure.

De tot i de tot, i per això crec que va errat qui els convida a cavar perquè si ells s'ho prenen al peu de la lletra, diran que de totes maneres pot treballar-se i l'un posarà taverna i l'altre drogueria i un tercer deixarà diner a rèdit. I ja perdut el respecte seran batlles i amos de totes les viles.

En Lerroux tingué raó i sobre tot sentit comú.

Com en tingué nostre Alomar anant a dir al ministre d'Instrucció Pública que no's deixés enredar pels de la «Unión Monàrquica» amb això del «Diccionari de la Llengua Catalana» que sortirà de les calaixeres de Mossèn Alcover.

Que no's fii dels catalans que preguntí al senyor Unamuno que'n pensa del canonge de la Catedral de Palma.

I don Miquel li contarà com el tal canonge anà a Alemanya i escrigué unes memòries de son viatge i que al contar sa visita a la cambra de Luter vegé en ella les obres del reformador i astorat preguntà:

—Això feu ell?

—Sí.

—Ma...! i nosaltres que creiem era un negat...

Perquè no surti tal diccionari i a la salut d'En Fabra i per a la llarga vida de l'Institut d'Estudis bevem avui.

MORITZ XII

Aquest número ha passat per la censura militar

CUADRETS D'ISTIU

—Mira, mira com salten les llagostes, excitades pel sol, que torra els camps!... Sort que la gent d'aquí han cullit fa dies, o sinó, ja estarien arreglats!...
 —Llagostes? Oi, és cert. I no n'hi ha poques!
 —A dotzenes, a centes!... Un aixam!...
 —¿Saps tú que tan mateix la Providència té uns sarcasmes, a voltes, ben estranys?... Imagina't l'arròs que ara fariem, amb aquest bé de Déu que estem mirant, sí, aixís com les llagostes són de terra, fossin de les de mar!...

S'han aturat els automòbils sota el rafal de la posada: els criats obren les portelles; els viatgers, alegres, baixen. Galants amics que allí estiuegen corren a dals'hi una abraçada.
 —Com!... Aquí sou?... Sort beneïda!...
 —Fins hi ha En Pablitu! —Fins la Paca!

—I ha anat tot bé? —Com una seda!
 Una «carrera» insuperable!... En tres quarts justos, cent quilòmetres!... (A cau d'orella) i sis desgràcies.

El gendre llegeix el diari:
 «El fet s'ha repetit tant,
 »que és cosa de preguntar-se:
 »Hi haurà trens predestinats?
 »Per causes que no s'expliquen,
 »però que donen al cas
 »un cert aspecte dramàtic,
 »sabem per amics formals
 »que el curt de les onze i mitja
 »en molt pocs dies ha estat
 »tres cops a punt d'estimbar-se
 »a la curva del gorc Blau.
 »Als altres convois no'ls passa
 »mai res de particular.
 »Perquè aquest té tanta pega?
 »L'autoritat ho veurà».

Para el gendre de llegir i tranquil·lament es gira.
 —Sogra, ¿no diu que ha d'anar a ciutat, un d'aquests dies?
 —Sí; demà, en el primer tren.
 —Dirà pot-ser que un se fica allà on no s'ha de ficar, però jo no hi marxaria tan demati.
 —No?... Per què?...
 —Es una hora... intempestiva.
 —Doncs, quin tren pendries tú?
 —El curt de les onze i mitja.

El lloc és conegut en l'encontrada pel renom que ses aigües li han donat; no n'hi ha d'altres pel fetge i per la melsa: bé ho saben els malalts.

Fatigat de la llarga camida per camins empinats, coberts de rocs, el foraster que acaba d'arribar-hi mira amb daltit la font.

Després s'assenta a vora de la taula, torna a dedicà a l'aigua un dolç somris, pica de mans i amb veu robusta crida:
 —Mestressa, un got de vi!

C. GUMA

Sants de la setmana

Santa Clara

Nasqué a Asís d'una de les famílies més nobles de la ciutat. Admirada per la manera de viure de son concitadà el seràfic Francisc, sense parar-se en pèls anà a trobar-lo i després de llur conversa en un dia determinat digué al món:

—Mandar!

I llençà lluny de sí tot lo que significués sang o carn; se despullà de ses gales, se rapà l'esplèndida cabellera, i vestí un sac humil semblant al que vestia el Sant i sos deixebles els pobriçons. Després feu vots de castedat i pobresa, i fondà la segona Ordre Franciscana, que més tard s'anomenà en memòria seva de Clarisses, i al començar Dames pobres o religioses de Sant Damià.

La vida fou un prodigi de treball i penitència, d'oració i pobresa. Fou l'exemple vivent de ses mongetes.

Sota el rústic sac monacal hi portava una pell de cinglar que a l'abrigar-la la punxava; dormia sobre fusta i son coixí era un tronc de roure. Dejunava sempre i quan estava malalta no volia metges (així arribà a vella). Quasi sempre estava en èxtasi (una mena de mona espiritual) i fou tal sa virtut que tenia tanta autoritat com ne volia.

Quan els soldats de Frederic II anaven a llençar-se a l'assalt sobre Asís, ella se llevà i agafant el Copó se'ls hi posà al davant, i tant els astorà, que tots fugiren.

Morí als vuitanta anys. (No hi ha res com el règim).

Malgrat les seves virtuts les gents vicioses i mal parlades l'han presa de cap d'esquila. I així ens trobem amb que els castellans diuen:

*Las hermanas clarisas
 tienen un loro
 que va del coro al caño
 del caño al coro.*

I nosaltres catalans (vergonya eterna), quan veïem un amic amb la bragueta oberta botzinem:

A Santa Clara
 Hi ha funció...

El rei congo (*)

ELS negres congos que treballaven a Santiago de Cuba, germanivament aplegats, havien llogat una casa, que era de tothom, coneguda per la «Societat dels congos».

A les tardes dels diumenges allí es reunien, i tots sols, donaven esplaí als seus sentiments i aficions, i veient-se redoltats de negror, no sentien el pes de l'estigma de llur raça, ni tenien enveges ni ambicions, i com que l'alegria els donava per ballar gairebé sempre, allí ballaven fins a reventar-se.

Hi havia, per sobre de tots, un rei, insubstituïble fins a la mort; un rei que fora de la societat era tan humil, que venia *dulce de almibar* pels carrers, per compte de l'amo de qui era esclau.

Lo més curiós era quan s'apropava el dia dels Reis d'Orient, al parlar se del tradicional trono que s'havia d'alçar a l'entrada.

Les sessions resultaven magnès. Tots tenien veu i vot; se discutien qüestions *artísticas* de tramoia, companyes sempre de la economia més imperiosa, i tot eren preguntes al rei que presidia, i rèpliques entre ells que a voltes acabaven a trompada seca. Sort que el rei, a qui obeïen cegament, era enemic d'escàndols i posava ordre fent sentir la seva veu, bo i adoptant una posició encarçada.

Així és que tot s'elevava al rei per a que dongués l'assentiment.

—Pues señó—deia un—se tendria que comprá unas cuantas sillas que hase falta.

I el rei, olímpicament, contestava:
 —Veremo en ello.

El negre s'asséia sense rèplica, convençut, però silenciosament se'n alçava un altre.

(*) Del llibre *Croquis cubans*.

—Señó. La cortina está un poco vieja. Debería de comprar otra.

I novament el rei, sense immutar-se, li indicava que s'assentés:

—Veremo en ello. Veremo en ello.

I el negre, convençut, no piulava més.

El veremo en ello del rei seguia a tota petició, fins que un dia:

—Se tiene que comprá, que hase mucha falta pa ese dia, una garrafa de aguardiente de caña.

Allavors el rei perdía la serenitat, i com una criatura a qui ofereixen una joguina i l'agafa depressa per a que no l'enganyin, contestava desseguida:

—Que se jaga. Que se jaga.

Arribava el dia dels Reis. Al dematí tots els negres i negres de la societat rodaven la població, vestits ben llampants, enjoiats tant com podien, cantant, desllorigant-se el còs al ritme de la *tumba* i de les cançons seves. Al davant hi anava el rei, de levita i ermilla blanca, esbiaixada per una amplíssima banda vermella. Al darrera d'ell, gairebé fregant-li els ronyons, un negre li portava la corona i el cetre sobre una tauleta.

A la tarde l'hauríeu vist dintre la sala (la entrada) encartronat dalt del trono, amb la mateixa levita, la mateixa ermilla, la mateixa banda; la corona al cap, el cetre a la mà; immòbil, serio, suant.

Abaix, els ministres i generals conversaven cofois, *elegants*, amables en llur grandesa, i la gent passava pel carrer i tapava l'entrada, uns mirant estranyats i rient, els més contemplants ho per tradició. I el rei, entre aquelles llustrines i pals i banderes, il·luminat a la caiguda de la tarde pels llums de petroli, indiferent a les rialles, a les admiracions—qui sap si a les enveges!,—s'estava quiet, quiet com si el retratessin.

Quan després d'hores i hores en la mateixa posició s'acabava la paciència o arribava el moment assenyalat per a baixar del trono, baixava cruixit, badallant, amb una set que l'escanyava.

Un any, sigué tanta la set que tenia que, quan va baixar-ne, abans de que comencés la *tumba*, que era el pròleg i l'epileg de totes les festes, oblidant títols i levites i coronas i bandes i ermilles blanques, s'aferrà a la garrafa de l'aiguardent i beu que beu, amb un gluc-gluc tan de gust, que feia pena tallar-li; i tothom el deixà fer.

Mes, ah, agafà una borraxera tan grossa, tan soperba, que tots rigueren com a bojos, i no pensant que els hi era rei hi jugaven com amb una pilota.

Però la mona va passar, i no mancà fidel amic que li explicà la broma d'aquella vetlla memorable.

I el pobre rei, avergonyit, se proposà per a reivindicar-se als ulls dels seus súbdits, no tastar mai més una gota d'aiguardent.

I quan vingueren les sessions dels altres anys, el rei, a qui encara durava la vergonya d'aquella calaverada, s'amansia, s'amansia...

Deia un negre:

—Que hay que comprá una bandera nueva.

I el rei:

—Que se jaga. Que se jaga.

Un altre demanava per a posar més llums de petroli a la sala, i el rei li responia benignament:

—Que se jaga. Que se jaga.

Però després s'alçava un negre—que quasi sempre era el mateix—i...

—Que se tiene que comprá, que hase mucha falta pa ese dia, una garrafa...

I el rei, avergonyit, l'interrumpia, i al pregar-li que s'assentés, mormolava:

—Veremo en ello. Veremo en ello.

R. SURIÑACH SENTÍES

REPICS

Se parla de l'augment de sou al clero.

Un diari barceloní—entre els de més circulació—combat als senyors Alba i Villanueva, perquè diu que a lo d'oposar-se a l'augment s'han unit republicans i socialistes.

Pregunta el diari si se pretén que els capellans se morin de gana.

No creiem que arribi a tant.

Els propietaris barcelonins han tingut una gran pensada.

Per abaratir els lloguers de les cases?

Per posar-les en condicions higièniques?

Per suprimir els llençaments?

I cal!

Els propietaris barcelonins es proposen ad-

ministrar corporativament els dipòsits en metàl·lic que els llogaters entregaven a cada un d'ells com a garantia de compliment de contractes.

A una immoralitat n'hi afegeixen un altre.

Fins avui aquests dipòsits no rendien utilitat de cap mena a qui els entregava.

Eren diners morts.

Però ha bastat que'l Govern anunciés el seu propòsit de confiar aitals cantitats a l'Institut de Previsió nacional o a la Caixa Postal d'Estalvis per a que els propietaris barcelonins obrissin l'ull i s'anticipessin a donar facilitats.

Què vol dir això de la Previsió i dels Estalvis?

Qui és el Govern per ficar-se en les seves coses?

On hi ha un propietari sobren tots els administradors.

Volguer administrar els dipòsits quan no's saben administrar les rendes de l'Estat!

Arri allà!

Els propietaris barcelonins d'aquí endavant, amb un desprendiment mai vist, centralitzant els dipòsits dels llogaters, fins pagaràn interessos o rèdits.

Mòdics, naturalment.

Per això, amb els quartos d'altri no's poden fer bogeries.

Si ha cas, el senyor Esteve mirarà si en operacions honestes pot treure deú o dotze d'allà on ell sols de dongui hù i mig.

Un diputat, el senyor Taberner,—molt senyor nostre i del seu districte—, se proposa preguntar al Govern com estan les negociacions amb Alemanya respecte al torpedejament de barcos.

A bona hora et lleves, pot dir-se al senyor Taberner.

Els madrilenys estan contentíssims de tenir un governador poeta.

No és que ho faci més bé que els altres.

Es que aqueix poeta es diu Cavestany.

I mentres exerceixi el càrreg és de suposar que no farà poesies cursis i carrinclones.

I això sortiran guanyant els madrilenys.

En Lerroix ha tingut una assentada amb els bisbes de Segòvia i Plasència.

I per altre part, sent el quefe del radicals barcelonins un afany desmedit de reconciliar-se amb els alemanys i austriacs.

No's estranya.

Don Lacandro ha estat sempre tocat d'imperialisme.

I des que se sent governamental, allò d'ésser emperador del Paral·lel a seques li sembla poc, i busca inspiracions a les sacristies i a l'Europa central, amb l'esperança de recollir més cera o de substituir a En Guillem d'Hohenzollern.

Pel Govern Civil s'ha enviat a tots els pobles de Catalunya una circular sanitària disposant que's destrueixin els polls.

Fins els polls ressucitats?

Ai la mare!... quants ne coneixem que rebran la notícia amb aquell esverament.

S'ha prohibit als aviadors italians que volin per damunt del casc antic de la ciutat.

Quina llàstima!...

Justament ara que el Senyor Esteve s'hi volia enfil·lar.

S'hi volia enfil·lar i un cop hagués estat a cinc cents metres d'alçària damunt del Passeig de Gràcia, cantonada a la Gran Via hauria exclamat.

—Diguin el que vulguin, no hi ha res tant segur com això!...

A UNA NARIZ

Erase un hombre a una nariz pegado,
érase una nariz superlativa,
érase una nariz sayón y escriba,
érase un paje espado muy bordado.

Era un reloj de sol mal encarado,
érase una alquitara pensativa,
érase un elefante boca arriba,
era Ovidio Nasón más narizado,

Erase un espolón de una galera,
érase un pirámide de Egipto.
las Doce Tribus de narices era.

Erase un narcisismo infinito,
muchísima nariz, nariz tan fiera,
que en la cara de Anás fuera delito.— Quevedo

